

ศิลปกรรมชุมชน เวียงท่ากานสตรีทอาร์ต อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
Community Art: Wiang Thakan Street Art, San Pa Tong District, Chiang Mai Province

เนติ พิเคราะห์

Neti Phikroh

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

Rajamangala University of Technology Lanna

Corresponding Author, Email: bubyzoon@hotmail.com

Article Info

Research Article

Received: 08/05/2026

Revised: 24/06/2026

Accepted: 26/06/2026

Published online: 29/06/2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสืบสานศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชุมชนในรูปแบบผลงานศิลปะ 2) นำเสนอและถ่ายทอดการมีส่วนร่วมระหว่างสถาบันการศึกษา องค์กรภาครัฐ และชุมชนท้องถิ่นผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ และ 3) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจทางศิลปวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในชุมชน

ระเบียบวิธีวิจัย โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาแบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ร่วมกับการลงพื้นที่สำรวจและจัดสนทนากลุ่มเพื่อรวบรวมความต้องการของคนในชุมชน ประชากรกลุ่มตัวอย่างพื้นที่วิจัยประกอบด้วย เจ้าอาวาสวัดท่ากาน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนชุมชน และบุคคลสำคัญในพื้นที่ เพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบริบทวัฒนธรรมและความต้องการของชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสืบสานศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชุมชนในรูปแบบผลงานศิลปะ จากการสำรวจความต้องการของชุมชนเวียงท่ากาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.2) ต้องการผลงานในรูปแบบจิตรกรรมฝาผนังเขียนสี 2 มิติ โดยเน้นเนื้อหาพร้อมสมัยที่เชื่อมโยงทั้งอดีตและปัจจุบันของชุมชน ผู้วิจัยจึงได้สร้างสรรค์ผลงานที่รวบรวมอัตลักษณ์สำคัญประกอบด้วย สัญลักษณ์หลายคราม ซึ่งเป็นโบราณวัตถุสมัยราชวงศ์หวนที่ขุดพบในพื้นที่ วิถีชีวิตย่านตลาดเก่า และการแต่งกายชุดประเพณีนิยม

2) ผลการนำเสนอและถ่ายทอดการมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ งานวิจัยนี้ประสบความสำเร็จในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

คำสำคัญ: ศิลปกรรมชุมชน, จิตรกรรมฝาผนังล้านนา, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, ศิลปะแบบมีส่วนร่วม

มือ โดยมีการบูรณาการระหว่างสถาบันการศึกษา (คณาจารย์และนักศึกษาหลักสูตรทัศนศิลป์ มทร.ล้านนา จำนวน 16 คน) และชุมชนท้องถิ่น กระบวนการมีส่วนร่วมที่สำคัญปรากฏชัดในขั้นตอนการวิพากษ์และปรับปรุงแบบร่าง ซึ่งมีการนำเสนอภาพร่างถึง 3 รูปแบบ เพื่อให้คนในชุมชนได้เสนอแนะและปรับแก้รายละเอียดให้ตรงตามอัตลักษณ์จริง กระบวนการนี้ส่งผลให้เกิดจิตสำนึกแห่งการเป็นเจ้าของร่วมกัน (Collective Ownership) และความภาคภูมิใจในผลงานศิลปะที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตน

3) ผลการพัฒนาเศรษฐกิจทางศิลปวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในชุมชน ผลงาน เวียงท่ากานสตรีทอาร์ต ได้กลายเป็นแลนด์มาร์คสำคัญ ของชุมชนเวียงท่ากานที่ช่วยเพิ่มศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว นักปั่นจักรยาน และประชาชนทั่วไปให้เข้ามาเยี่ยมชมและถ่ายภาพในย่านตลาดเก่า ซึ่งส่งผลกระทบเชิงบวกต่อเศรษฐกิจและสังคม

Abstract

The objectives of this research article are: 1) to study and preserve the community's cultural heritage and lifestyle through artistic expression; 2) to facilitate and demonstrate collaborative participation between academic institutions, government organizations, and the local community through the creative art process; and 3) to promote the cultural economy and tourism within the area.

The study employed a mixed-method research and development (R&D) approach, integrating both quantitative and qualitative methods, alongside field surveys and focus group discussions to synthesize community needs. The purposive sample included the Abbot of Wat Thakan, village headmen, community representatives, and key local figures to provide in-depth insights into the cultural context and community requirements.

The research findings are as follows 1) Regarding the preservation of cultural heritage, community surveys showed that a majority of respondents (87.2%) preferred two-dimensional (2D) murals featuring contemporary content that bridges the community's past and present. The researchers created artworks integrating key identities, including the "Lai Kram" (blue-and-white pottery) symbol - a significant Yuan Dynasty archaeological find in the area - old market lifestyles, and traditional costumes.

2) For collaborative participation, the project successfully established a network integrating an academic institution (16 faculty members and students from the Visual Arts program, Rajamangala University of Technology Lanna) with the local community. The participatory process was prominent during the critique and refinement of three sketch designs, allowing community input to ensure authenticity. This process fostered a sense of collective ownership and local pride.

3) Concerning tourism and economic development, "Wiang Thakan Street Art" has become a significant landmark, enhancing the area's potential to attract tourists, cyclists, and the general public to the old market district, thereby yielding positive socio-economic impacts

Keywords: Community art, Lanna mural paintings, Cultural Tourism, Participatory Art

บทนำ

รัฐบาลได้ประกาศขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศตามนโยบายยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพในการแข่งขันผ่านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ภายใต้แนวคิดหลัก 3 ประการ คือ การต่อยอดอดีตโดยเน้นรากเหง้าทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิต การปรับปรุงปัจจุบันเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565) อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในช่วงที่ผ่านมา ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย ทำให้ต้องมีการเร่งฟื้นฟูและสร้างความเข้มแข็งให้กับแหล่งท่องเที่ยวในระดับชุมชน สอดคล้องกับแนวทางของคณะกรรมการสื่อสารการบูรณาการการปฏิรูปประเทศที่ดำเนินกิจกรรม “สร้างไทยไปด้วยกัน” ซึ่งในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการนำร่องโครงการศิลปกรรมชุมชน (Chiang Mai Street Art) ณ วัดศรีนครรัฐ (ทุ่งเสี้ยว) อำเภอสันป่าตอง เพื่อใช้ศิลปกรรมเป็นเครื่องมือในการสร้างจุดดึงดูดและฟื้นฟูเศรษฐกิจฐานราก (สิริบุญญา ณ นคร, 2562)

เวียงท่ากาน ตั้งอยู่ในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่ที่มีต้นทุนทางสังคมและประวัติศาสตร์ที่สำคัญในฐานะเมืองโบราณหน้าด่านของอาณาจักรหริภุญชัย โดยมีหลักฐานทางโบราณคดีที่สำคัญคือ ไหลายคราม สมัยราชวงศ์หยวน ซึ่งสะท้อนถึงความสัมพันธ์อันยาวนานระหว่างดินแดนล้านนากับจีน แม้จะมีศักยภาพสูงทางวัฒนธรรม แต่เวียงท่ากานยังขาดจุดเด่นที่น่าสนใจเพียงพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะหลังวิกฤตโควิด-19 ที่ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ชะลอตัวลง การสร้างสรรค์ศิลปกรรมชุมชนในพื้นที่นี้จึงเป็นความท้าทายในการนำทุนทางวัฒนธรรมมาแปรรูปเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โครงการวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นการใช้กระบวนการทางศิลปกรรมเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์พื้นที่ (Place-making) โดยใช้แนวคิดการบริหารจัดการแบบ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ต้นน้ำ คือ การสำรวจรากเหง้า อัตลักษณ์ และภูมิปัญญาของชุมชนเวียงท่ากานเพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์ กลางน้ำ คือ การบูรณาการระหว่างศาสตร์ทางวิชาการศิลปกรรมของสถาบันการศึกษา ร่วมกับการต้องการขององค์กรภาครัฐและชุมชนท้องถิ่น เพื่อกำหนดทิศทางและรูปแบบผลงานที่สะท้อนอัตลักษณ์ร่วมสมัย ปลายน้ำ คือ การสร้างสรรค์ผลงาน “เวียงท่ากานสตรีทอาร์ต” ที่เน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของร่วมกัน ผลงานศิลปกรรมที่จะสร้างสรรค์ขึ้นภายใต้โครงการนี้ ไม่เพียงแต่เป็นจุดเช็คอินหรือแลนด์มาร์คใหม่ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว แต่ยังเป็นการสืบสานศิลปวัฒนธรรมล้านนาผ่านรูปแบบจิตรกรรมร่วมสมัยที่คนรุ่นใหม่เข้าถึงได้ง่าย การดำเนินการดังกล่าวยังเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานชุมชน ช่วยให้คนในท้องถิ่นเกิดรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ตามนโยบายยุทธศาสตร์ชาติอย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น การวิจัยเรื่อง ศิลปกรรมชุมชน เวียงท่ากานสตรีทอาร์ต จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นต้นแบบการใช้ทุนทางวัฒนธรรม (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2540) มาเป็นกลไกหลักในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ทั้งในมิติทางศิลปะ สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งผลการวิจัยจะถูกเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางให้กับพื้นที่อื่น ๆ ในการนำศิลปกรรมไปใช้พัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

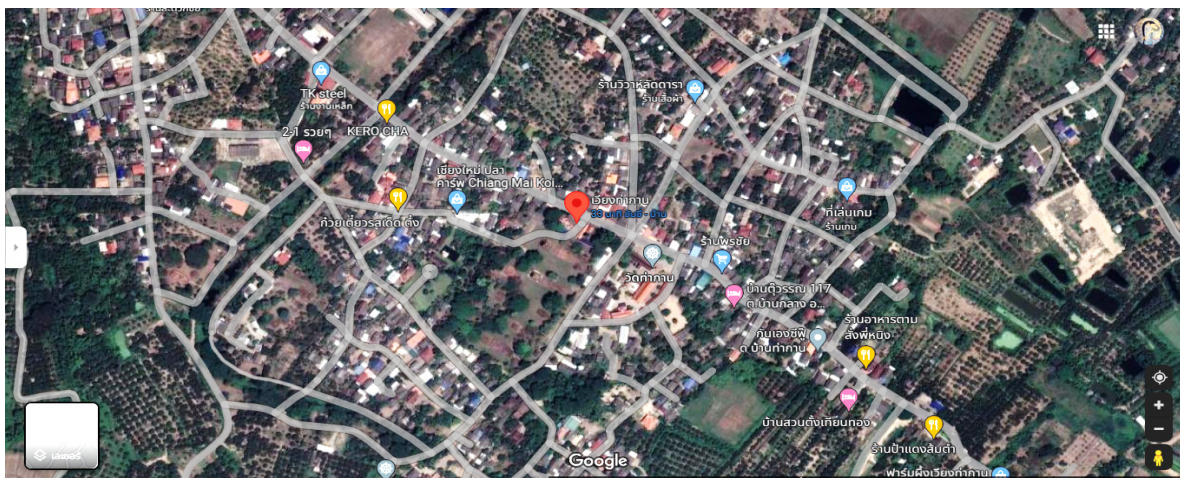
- 1) เพื่อศึกษาสืบสานศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชุมชน ในรูปแบบผลงานทางศิลปะในพื้นที่ชุมชน
- 2) เพื่อนำเสนอและถ่ายทอด การมีส่วนร่วมระหว่างสถาบันการศึกษา องค์กรภาครัฐ และชุมชนท้องถิ่น ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะในพื้นที่ชุมชน
- 3) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจทางศิลปวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในชุมชน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศิลปกรรมชุมชน เวียงท่ากานสตรีทอาร์ต อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย การศึกษานี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Method Research) ซึ่งบูรณาการระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งในด้านความต้องการของชุมชนและกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปกรรมอย่างมีส่วนร่วม

2. พื้นที่การวิจัย ชุมชนเวียงท่ากาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 1 แผนที่ชุมชนเวียงท่ากาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : <https://www.google.com/maps/place/>

ผลการวิเคราะห์บริบทและศักยภาพของพื้นที่

ภาพที่ 2 ตัวอย่างพื้นที่สำคัญย่านตลาดเก่า ชุมชนเวียงท่ากาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : https://www.google.com/maps/@18.5502226,98.8816112,3a,75y,338.15h,90t/data=!3m6!1e1!3m4!1sDEWr8Edo_CA6WhTpVBF3ag!2e0!7i16384!8i8192

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร: ประชากรในพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงท่ากาน จำนวนทั้งสิ้น 3,730 คน กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ จำนวน 30 คน ประกอบด้วย เจ้าอาวาสวัดท่ากาน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนชุมชน และบุคคลสำคัญในพื้นที่ เพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบริบทวัฒนธรรมและความต้องการของชุมชน กลุ่มเป้าหมายเชิงปริมาณ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในบริบทพื้นที่ใกล้ย่านตลาดเก่า ชุมชนเวียงท่ากาน สมาชิกในชุมชนที่ตอบแบบสอบถามความต้องการจำนวน 39 คน เพื่อนำข้อมูลมาสรุปแนวทางการสร้างสรรค์ผลงาน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือวิจัยโดยประยุกต์จากแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (5As) ประกอบด้วยเครื่องมือ 4 ชนิด ดังนี้ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเก็บข้อมูลปฐมภูมิเกี่ยวกับความต้องการในรูปแบบ ลักษณะพื้นที่ และเนื้อหาของงานศิลปะ แบบสัมภาษณ์ (Interview) ใช้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้นำชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Scale) สำหรับวัดระดับความคิดเห็นและเจตคติของคนในชุมชน ผู้วิจัยในฐานะเครื่องมือวิจัย ทำหน้าที่สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในพื้นที่จริง

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนการดำเนินงาน 8 กิจกรรมหลัก ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2566 ถึง เมษายน 2567 โดยมีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การลงพื้นที่สำรวจบริบทชุมชน การจัดประชุมปรึกษาหารือเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกับชุมชน การนำเสนอและปรับปรุงภาพร่างต้นแบบงานศิลปกรรมตามข้อเสนอแนะของตัวแทนชุมชน และการบันทึกกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานในพื้นที่จริง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อสรุปผลความต้องการของชุมชน ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นบทสรุปและเขียนบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Narrative) เพื่อสะท้อนถึงกระบวนการมีส่วนร่วมและผลกระทบของงานศิลปกรรมต่อชุมชน

กรอบแนวคิดงานวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) พื้นที่วิจัย คือ ชุมชนเวียงท่ากาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด คือ แบบสัมภาษณ์ สอบถาม สนทนากลุ่ม ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารสำรวจ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ข้อความปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หลังจากนั้นทำการสังเคราะห์ สรุปจากแบบสำรวจ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ แล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา มุ่งพัฒนาและสร้างนวัตกรรมสิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้องค์ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม ด้วยศิลปกรรมเพื่อชุมชน โดยอาศัยหลักทฤษฎีทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชน วิถีชีวิตไทยอง ไหลสายคราม ศิลปะวัตถุสัญลักษณ์ชิ้นสำคัญของชุมชน รูปแบบจิตรกรรมล้านนาสกุลช่างเชียงใหม่ หลักทฤษฎีศิลปะชุมชน (Community Art Theory) ศิลปะไม่ใช่สิ่งที่ศิลปินสร้างเพียงลำพัง แต่เป็นกระบวนการที่ชุมชนมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบและวิธีวิจัยดังนี้

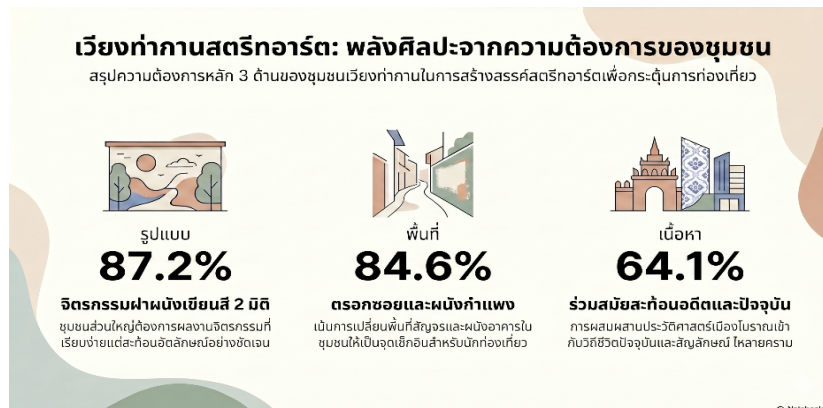
แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : เนติ พิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ 3 ประการ โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสืบสานศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชุมชนในรูปแบบผลงานศิลปะ จากการสำรวจความต้องการของประชากรในพื้นที่ชุมชนเวียงท่ากาน จำนวน 39 คน เพื่อนำข้อมูลมาเป็นฐานในการสร้างสรรค์ศิลปกรรมชุมชน พบข้อมูลความต้องการในมิติต่าง ๆ ดังนี้

ภาพที่ 3 สรุปความต้องการของชุมชนต่อการสร้างสรรค์ศิลปกรรมชุมชน

ที่มา : เนติ พิเคราะห์

นอกจากนี้ ชุมชนได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์สำคัญที่ต้องการให้นำเสนอในผลงาน ได้แก่ สัญลักษณ์หลาย
ความ ซึ่งเป็นโบราณวัตถุชิ้นสำคัญสมัยราชวงศ์หวนที่พบในพื้นที่ วิถีชีวิตย่านตลาดเก่า และการแต่งกายชุดประเพณี
นิยม (ชุดไทยองและชุดม่อฮ่อม)

2. ผลการนำเสนอและถ่ายทอดการมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ผลการดำเนินงาน
สร้างสรรค์ผลงาน “เวียงท่ากานสตริกอาร์ต” เกิดจากกระบวนการบูรณาการความร่วมมือระหว่างคณะผู้วิจัย คณาจารย์
และนักศึกษาหลักสูตรทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จำนวน 16 คน ร่วมกับผู้นำชุมชนและ
ประชาชนในพื้นที่ โดยมีกระบวนการส่วนร่วมที่สำคัญ คือ

2.1 การวิพากษ์และปรับปรุงแบบร่าง มีการนำเสนอภาพร่างต้นแบบถึง 3 รูปแบบ เพื่อให้คนในชุมชน
มีส่วนร่วมเสนอแนะและปรับแก้รายละเอียด เช่น การเพิ่มภาพช่างฟ้อนชุดไทยอง การปรับรายละเอียดเครื่องดนตรี และ
การเพิ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนลงในภาพ

ภาพที่ 4 ไหลยคราม สัญลักษณ์สำคัญที่ใช้ร่างภาพศิลปกรรมชุมชนเวียงท่ากาน
ที่มา : ลิปิกร มาแก้ว

ภาพที่ 5 ภาพร่างต้นแบบ ศิลปกรรมชุมชน เวียงท่ากานสตรีทอาร์ต
ที่มา : เนติ พิเคราะห์

2.2 การสร้างสรรค์ผลงานจริง ดำเนินการระหว่างวันที่ 30 มีนาคม ถึง 11 เมษายน 2567 ณ พื้นที่ซอยตรงข้ามตลาดเก่าเวียงท่ากาน โดยใช้โครงสร้างรูปแบบจากจิตรกรรมล้านนาสกุลช่างเชียงใหม่

ภาพที่ 6 การสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปกรรมชุมชน เวียงท่ากานสตรีทอาร์ต

ที่มา : เนติ พิเคราะห์

ภาพที่ 7 การสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปกรรมชุมชน เวียงท่ากานสตรีทอาร์ต
ที่มา : เนติ พิเคราะห์

ภาพที่ 8 ผลงานสำเร็จ ศิลปกรรมชุมชน เวียงท่ากานสตรีทอาร์ต
ที่มา : เนติ พิเคราะห์

2.3 การส่งมอบผลงาน เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน (Collective Ownership) ระหว่างสถาบันการศึกษาและคนในท้องถิ่น

ภาพที่ 9 การส่งมอบผลงาน ศิลปกรรมชุมชน เวียงท่ากานสตรีทอาร์ต

ที่มา : เนติ พิเคราะห์

3. ผลการพัฒนาเศรษฐกิจทางศิลปวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในชุมชน ผลงานศิลปกรรมที่เกิดขึ้นได้กลายเป็น แลนด์มาร์คสำคัญ (Landmark) ของชุมชนเวียงท่ากาน ช่วยเพิ่มศักยภาพดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชมและถ่ายภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจฐานชุมชน ดังนี้

ภาพที่ 10 ภาพสรุปผลกระทบและมูลค่าผลตอบแทนจากงานวิจัย (Return of Investment)

ที่มา : เนติ พิเคราะห์

โดยสรุป โครงการนี้ได้สร้างนวัตกรรมทางศิลปกรรมที่สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนผ่านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเป็นรูปธรรม และสร้างความพึงพอใจให้กับชุมชน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ศิลปกรรมชุมชน เวียงท่ากานสตรีทอาร์ต สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการใช้กระบวนการทางศิลปกรรมเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมไปสู่มูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งมีความสอดคล้องอย่างยิ่งกับนโยบายยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565) ที่มุ่งเน้นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันผ่านการต่อยอดอดีต และปรับปรุงปัจจุบัน เพื่อสร้างมูลค่าใหม่ในอนาคต การที่ชุมชนเวียงท่ากานมีความต้องการผลงานในรูปแบบจิตรกรรมฝาผนัง 2 มิติ บริเวณตรอกซอยย่านตลาดเก่า โดยเน้นเนื้อหาวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงอดีตและปัจจุบันเข้าด้วยกันนั้น ถือเป็นการตอบสนองต่อแนวคิด 5As ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะในมิติของสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ที่ต้องอาศัยอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นมาสร้างความโดดเด่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่อย่างต่อเนื่องหลังวิกฤตการณ์โควิด-19 ซึ่งสอดคล้องกับ กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้รับแรงบันดาลใจหรือสิ่งกระตุ้นให้เดินทางไปยังจุดหมายปลายทางเพื่อสังเกต เรียนรู้ และตระหนักคุณค่าวัฒนธรรมของชุมชนในจุดหมายปลายทางนั้น ซึ่งครอบคลุมถึงงานสร้างสรรค์ ประเพณีขนบธรรมเนียม และกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนต้องเคารพ เรียนรู้ และเข้าใจวัฒนธรรมของกันและกันเพื่อให้เกิดมิตรภาพและสันติภาพระหว่างชุมชนอย่างยั่งยืน (นุชนารถ รัตนวงศ์ชัย, 2554: 2-3)

ความเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรด้านการสืบสานวัฒนธรรมและการสร้างสรรค์ศิลปะปรากฏชัดจากการนำสัญลักษณ์ “ไหลายคราม” สมัยราชวงศ์หวน ซึ่งเป็นหลักฐานทางโบราณคดีขึ้นสำคัญของเมืองโบราณเวียงท่ากานมาเป็นแกนกลางในการเล่าเรื่อง การเลือกใช้โครงสร้างรูปแบบจากจิตรกรรมล้านนาสกุลช่างเชียงใหม่ มาถ่ายทอดวิถีชีวิตการแต่งกายชุดไทยองและชุดม่อฮ่อม ไม่เพียงแต่เป็นการรักษาคุณภาพระหว่างพุทธศิลป์ดั้งเดิมกับศิลปะร่วมสมัย แต่ยังสอดคล้องกับแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนของ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2540) ที่เน้นการปลูกจิตสำนึกความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและการพึ่งพาตนเอง กระบวนการนี้พิสูจน์ให้เห็นว่าศิลปะสามารถทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างต้นทุนทางประวัติศาสตร์กับวิถีชีวิตปัจจุบันได้อย่างแนบเนียน นอกจากนี้ ความสำเร็จของโครงการยังเกิดจากตัวแปรด้านการมีส่วนร่วม (Engagement) ที่บูรณาการระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในโครงการศิลปะบนพื้นที่อื่น ๆ เช่น กรณีศึกษาตลาดน้อย หรือโครงการสามย่านที่เน้นการใช้ศิลปะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต (TOAgroup, 2564) โครงการวิจัย การสร้างสรรค์ศิลปกรรมกระจกเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมมรดกชุมชนท้องถิ่นโดย อัคริณีย์ หวานจริง เป็นการสร้างสรรค์ศิลปกรรมกระจกบนผนังวิหารวัดท่าข้าม (ชัยชนะ) อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมมรดกชุมชนท้องถิ่น เริ่มจากการที่ชุมชนต้องการจะบูรณะวิหารให้สวยงามด้วยงานศิลปะ การสร้างงานครั้งนี้จึงเปรียบเสมือนเป็นการบันทึกภาพประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่นด้วยเหมาะสมกับการทำงานศิลปะในปัจจุบัน เป็นการบันทึกภาพประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่นด้วยภาพศิลปกรรมกระจก รวมทั้งได้มีการจัดอบรมชุมชน ให้เรียนรู้ขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์งาน เพื่อช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถด้านศิลปะ และเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมเกิดการเรียนรู้ สามารถช่วยกันดูแลรักษาผลงานศิลปกรรมกระจกได้ต่อไป การสร้างสรรค์งานจึงไม่ใช่เพียงแค่การสร้างชิ้นงานศิลปะ แต่เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผลงานศิลปกรรมกระจกชุดที่ช่วยสร้างคุณค่าทางสุนทรียะให้กับชุมชน

ต่อไปในอนาคต (อศวิณีย์ หวานจริง, 2561: 1-2) โครงการวิจัย ศิลปะบนพื้นที่และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษา ตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร งานวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการสร้างสรรค์ศิลปะบนพื้นที่เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในย่านตลาดน้อย เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม รวม 9 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ นักออกแบบ ผู้อยู่อาศัยดั้งเดิม และนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ และเข้าใจคุณค่าทางสังคมวัฒนธรรมไทย-จีนร่วมกับคนในพื้นที่อย่างลึกซึ้ง ปัจจุบันย่านประวัติศาสตร์ตลาดน้อยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนในการฟื้นฟูและพัฒนาสถานที่ต่าง ๆ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (ปราง ศิลปะกิจ, 2565: 1-2)

การที่คนในชุมชนเวียงท่ากานมีส่วนร่วมตั้งแต่การกำหนดพื้นที่ การวิพากษ์แบบร่าง ไปจนถึงการสนับสนุนการทำงานของนักศึกษาส่งผลให้เกิด จิตสำนึกแห่งการเป็นเจ้าของร่วมกัน (Collective Ownership) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานศิลปกรรมนี้กลายเป็นแลนด์มาร์คที่ยั่งยืน ในมิติของผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม การวิจัยพบความสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างมูลค่าผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ (ROI) และมูลค่าทางสังคม (SROI) อย่างมีนัยสำคัญ การที่ผลงานศิลปะสามารถกระตุ้นรายได้จากการใช้จ่ายใช้สอยของนักท่องเที่ยวในย่านตลาดเก่า เป็นการยืนยันว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ใช้ศิลปกรรมเป็นสื่อกลางสามารถลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานชุมชนได้จริงตามที่ระบุไว้ในกรอบแนวคิดการวิจัย

บทสรุปของการอภิปรายผลในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การบูรณาการศาสตร์ทางศิลปกรรมเข้ากับบริบทของชุมชนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึงปลายน้ำ คือกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าทั้งในด้านการอนุรักษ์พุทธศิลป์และการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้จากงานวิจัย

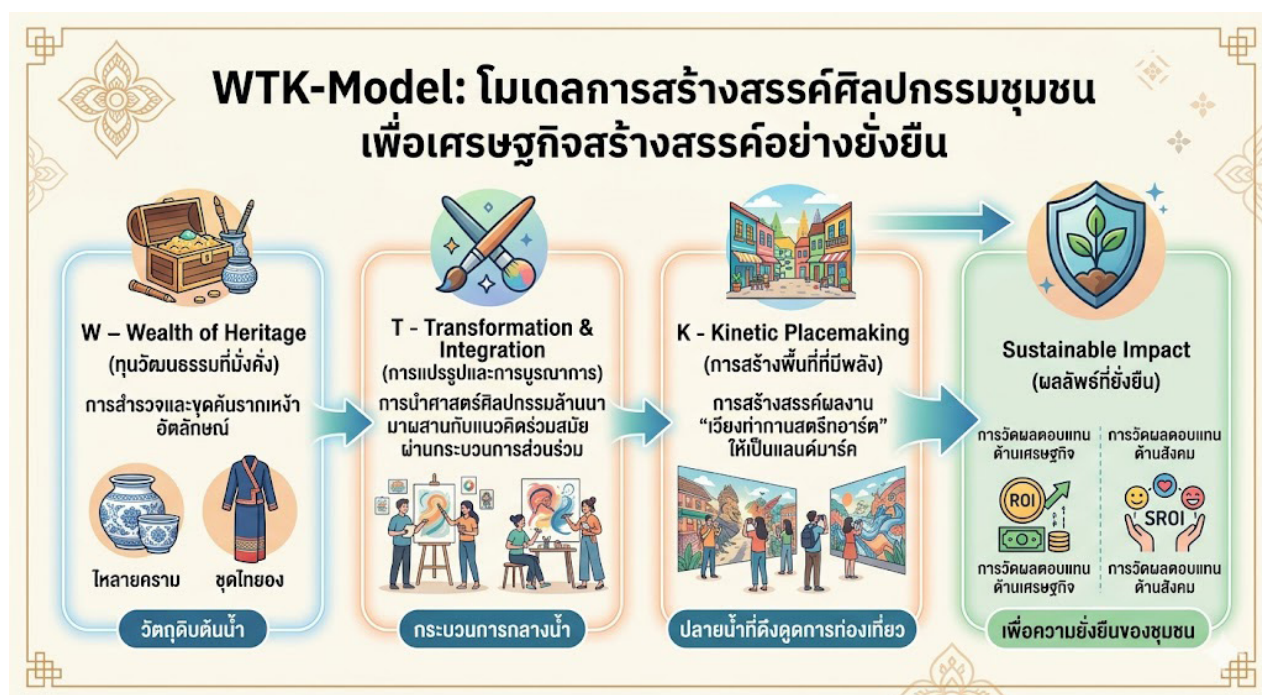
การศึกษาวิจัยเรื่อง ศิลปกรรมชุมชน เวียงท่ากานสตรีทอาร์ต ได้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในการใช้ศิลปกรรมร่วมสมัยเป็นกลไกขับเคลื่อนชุมชนโบราณที่มีต้นทุนทางวัฒนธรรม โดยองค์ความรู้ที่ได้รับไม่ใช่เพียงผลงานศิลปะที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น แต่คือกระบวนการบูรณาการศาสตร์ทางวิชาการเข้ากับจิตวิญญาณของชุมชนซึ่งสรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. การแปลงทุนวัฒนธรรมเป็นสัญลักษณ์สากล (Cultural Symbolization) งานวิจัยค้นพบกระบวนการคิดสรรสร้างอัตลักษณ์ของเวียงท่ากาน คือ ไหลสายคราม สมัยราชวงศ์หยาบ มาสร้างสรรค์เป็นจุดดึงดูดสายตา (Focal Point) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงหลักฐานทางโบราณคดีที่จับต้องได้ เข้ากับงานจิตรกรรมล้านนาสกุลช่างเชียงใหม่ เพื่อสื่อสารถึงความรู้เรื่องในอดีตผ่านสื่อสตรีทอาร์ตที่เข้าถึงง่ายในปัจจุบัน

2. กระบวนการสร้างสรรค์แบบหุ้นส่วนวัฒนธรรม (Cultural Partnership Process) องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นคือโมเดลการทำงานแบบ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ที่เปลี่ยนจากเดิมที่ศิลปินเป็นผู้กำหนดงานเพียงฝ่ายเดียวมาเป็นการทำงานร่วมกันสามประสานระหว่าง สถาบันการศึกษา (ผู้เชี่ยวชาญ/นักศึกษา) องค์กรภาครัฐ และชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นนวัตกรรมทางศิลปะที่ชุมชนยอมรับและภาคภูมิใจ

3. การสร้างพื้นที่ผ่านการมีส่วนร่วม (Participatory Placemaking) งานวิจัยชี้ให้เห็นว่าการสร้างแลนด์มาร์คที่ยั่งยืนต้องเกิดจาก จิตสำนึกแห่งการเป็นเจ้าของร่วมกัน (Collective Ownership) ซึ่งได้มาจากการเปิดพื้นที่ให้ชุมชนร่วมวิพากษ์และปรับปรุงแบบร่าง ส่งผลให้งานศิลปกรรมไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่การตกแต่งพื้นที่ แต่เป็นกลไก

กระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนและสร้างมูลค่าเพิ่มทางสังคม (SROI) ได้อย่างแท้จริง

ภาพที่ 11 ภาพ WTK-Model โมเดลการสร้างสรรคศิลปกรรมชุมชนเพื่อเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน

ที่มา : เนติ พิเคราะห์

สรุป

สรุปผลการดำเนินงานโครงการวิจัย ศิลปกรรมชุมชน เวียงท่ากานสตรีทอาร์ต ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในการสืบสานศิลปวัฒนธรรม สร้างการมีส่วนร่วม และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยมีข้อสรุปที่สำคัญดังนี้

ความต้องการของชุมชน จากการสำรวจพบว่าชุมชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.2) ต้องการผลงานในรูปแบบจิตรกรรมฝาผนัง 2 มิติ บนพื้นที่สาธารณะหรือกำแพงในตรอกซอยย่านตลาดเก่า (ร้อยละ 84.6) โดยเน้นเนื้อหาพร้อมสมัยที่สะท้อนทั้งอดีตและปัจจุบันของเวียงท่ากาน (ร้อยละ 64.1) **การสร้างสรรคผลงาน** ผู้วิจัยได้สร้างสรรคผลงาน ณ ซอยตรงข้ามตลาดเก่าเวียงท่ากาน โดยใช้โครงสร้างจากจิตรกรรมล้านนาสกุลช่างเชียงใหม่ ถ่ายทอดสัญลักษณ์ โหลยคราม (โบราณวัตถุสมัยราชวงศ์หยวน) วิถีชีวิตชุมชน และการแต่งกายชุดประเพณีนิยม เช่น ชุดไทยองและชุดม่อฮ่อม **กระบวนการมีส่วนร่วม** เกิดจากการบูรณาการความร่วมมือระหว่างคณะผู้วิจัย คณาจารย์ และนักศึกษา 16 คน จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ร่วมกับผู้นำชุมชนและประชาชน **ผลลัพธ์ที่สำคัญ** ผลงานที่เกิดขึ้นกลายเป็นแลนด์มาร์คสำคัญ ที่สร้างความภาคภูมิใจและจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของร่วมกันให้กับคนในท้องถิ่น อีกทั้งยังช่วยเพิ่มศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจฐานชุมชน

ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมไปสู่มูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมีความสอดคล้องอย่างยิ่งกับนโยบายยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ที่มุ่งเน้นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันผ่านการ “ต่อยอดอดีต” และ “ปรับปัจจุบัน” การที่ชุมชนเลือกใช้สัญลักษณ์ ใหลายคราม และวิถีชีวิตดั้งเดิมมานำเสนอผ่านรูปแบบสตรีทอาร์ตร่วมสมัย ถือเป็นการตอบสนองต่อแนวคิด 5As ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในมิติของสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ที่ต้องอาศัยอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นมาสร้างความโดดเด่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวหลังวิกฤตโควิด-19 ความเชื่อมโยงของตัวแปรทั้งหมดปรากฏชัดผ่านกระบวนการจัดการแบบ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ซึ่งทำให้งานศิลปกรรมนี้ไม่ได้เป็นเพียงสิ่งที่แปลกปลอมในพื้นที่ แต่เป็นงานที่เกิดจากวัฒนธรรมชุมชนที่เน้นความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ กระบวนการวิพากษ์และปรับปรุงแบบร่างร่วมกับชุมชนจนเกิดเป็นแบบที่ 3 ที่มีความสมบูรณ์ ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วม (Engagement) คือปัจจัยสำคัญที่เปลี่ยนงานศิลปะให้กลายเป็น จิตสำนึกแห่งการเป็นเจ้าของร่วมกัน (Collective Ownership) ในมิติของเศรษฐกิจ ผลการวิจัยยืนยันว่าการใช้ศิลปกรรมเป็นเครื่องมือพัฒนาพื้นที่ (Placemaking) สามารถสร้างมูลค่าผลตอบแทนได้จริง โดยเพิ่มรายได้ในย่านตลาดเก่าประมาณ 1,000 – 3,000 บาทต่อเดือน บทสรุปชี้ให้เห็นว่า การบูรณาการศาสตร์ทางวิชาการศิลปกรรมเข้ากับบริบทประวัติศาสตร์ของเวียงท่ากาน เป็นกลไกสำคัญที่สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้อย่างยั่งยืนตามกรอบแนวคิดที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการดำเนินงานโครงการวิจัย ศิลปกรรมชุมชน เวียงท่ากานสตรีทอาร์ต ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และประเด็นสำหรับการศึกษาในอนาคต ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านนโยบาย หน่วยงานส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว ควรนำองค์ความรู้และโมเดลการดำเนินงานนี้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายหรือยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์การใช้ศิลปกรรมเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงภูมิทัศน์และสร้างอัตลักษณ์พื้นที่ (Placemaking) จะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจฐานชุมชนให้เข้มแข็งอย่างเป็นรูปธรรม

1.2 ด้านสังคมและวัฒนธรรม ชุมชนควรใช้ผลงานศิลปกรรมนี้เป็นสื่อกลางในการปลูกจิตสำนึกความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์เวียงท่ากานให้กับเยาวชนและคนในพื้นที่ นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการโดยชุมชนเพื่อรักษาความสะอาดและสภาพของผลงานให้คงอยู่คู่กับวิถีชีวิตดั้งเดิมเพื่อรักษา จิตสำนึกแห่งการเป็นเจ้าของร่วมกัน ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

1.3 ด้านเศรษฐกิจ ผู้นำชุมชนและกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าในย่านตลาดเก่าควรนำจุดเด่นของผลงานศิลปกรรมที่เป็นแลนด์มาร์ค (Landmark) ใหม่ มาพัฒนาเป็นกิจกรรมส่งเสริมการขาย เช่น การจัดโปรโมชันการท่องเที่ยว เส้นทางเดินชมศิลปะ หรือการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ในภาพ (เช่น ผลิตภัณฑ์ที่มีลวดลายใหลายคราม) เพื่อเพิ่มรายได้และกระตุ้นการใช้จ่ายใช้สอยจากนักท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การขยายผลในเชิงพื้นที่และขนาด จากความพึงพอใจและความคาดหวังของชุมชน ควรมีการวิจัยต่อยอดเพื่อขยายพื้นที่การสร้างสรรค์ศิลปกรรมไปยังจุดสำคัญอื่น ๆ ในเวียงท่ากานหรือพื้นที่เมืองโบราณหน้าด่านอื่น ๆ เพื่อสร้างเป็นเครือข่ายเส้นทางท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ

2.2 การศึกษาเชิงเปรียบเทียบและการประยุกต์ ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อนำกระบวนการมีส่วนร่วมแบบต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ของโครงการนี้ไปทดลองปรับใช้กับชุมชนที่มีทุนทางวัฒนธรรมประเภทอื่น เช่น ชุมชนหัตถกรรมหรือชุมชนเกษตรกรรมประเพณี เพื่อค้นหารูปแบบศิลปกรรมที่เหมาะสมกับบริบทที่แตกต่างกัน

2.3 การศึกษาความยั่งยืนและเทคโนโลยีดิจิทัล ในอนาคตควรมีการวิจัยเชิงติดตามผล (Longitudinal Study) เพื่อประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว รวมถึงการศึกษานวัตกรรมการนำเทคโนโลยี Augmented Reality (AR) หรือสื่อดิจิทัลร่วมสมัยมาผสานกับงานจิตรกรรมฝาผนัง เพื่อเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้และสร้างความน่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). แผนปฏิบัติราชการรายปี 2565. สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2565, จาก [https://www.mots.go.th/download/StrategyAndPolicy/AnnualGovActionPlan\(2565\)MOTS.pdf](https://www.mots.go.th/download/StrategyAndPolicy/AnnualGovActionPlan(2565)MOTS.pdf)
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2540). แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2569, จาก https://cuir2.car.chula.ac.th/bitstream/123456789/16453/6/Aungkana_Sa_ch2.pdf
- นุชนารถ รัตนสุวงศ์ชัย. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. วารสารมนุษยศาสตร์. 18(1), 2-3. Link : <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/abc/article/view/54197/44987>
- ปราง ศิลปะกิจ. (2565). ศิลปะบนพื้นที่และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษา ตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. 1(16). 1-2. Link : https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14456/nrru-rdi.2022.3
- สิริญา ณ นคร. (25 ตุลาคม 2562). ทักษะศิลป์ ส่งมอบผลงานจิตรกรรมบนผนังกำแพงวัดศรีนารัฐ. สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2565, จาก <https://www.rmutl.ac.th/news/12045-ทักษะศิลป์-ส่งมอบผลงานจิตรกรรมบนผนังกำแพงวัดศรีนารัฐ>
- อัศวินีย์ หวานจริง. (2561). ศิลปกรรมกระจกสะท้อนวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นบนผนังวิหารวัดท่าข้าม (ชัยชนะ) อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิจิตรศิลป์ คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 9(2). 1-2. Link : <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/fineartsJournal/article/view/100516>
- TOAgroup. (17 พฤศจิกายน 2564). TOA ร่วมสร้างสีสันศิลปะบนกำแพง ชูชุมชนต้นแบบ ‘สามย่าน’. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2565, จาก <https://www.toagroup.com/en/updates/csr-activities/364>